

Zbornik sažetaka

ZA IZDAVAČA: prof. dr. Rasim Dacić

REDAKCIONI ODBOR: prof. dr. Mensur Kustura, prof. dr. Hana Korać, prof. dr. Mirko Pejanović, prof. dr. Milan Popović, prof. dr. Duško Radosavljević, prof. dr. Ismet Alija, prof. dr. Džemal Najetović, prof. dr. Osman Jašarević, prof. dr. Zijad Hasić, prof. dr. Nedžad Korajlić, prof. dr. Dževad Drino, doc. dr. Omer Hamzić, doc. dr. Gordana Mršić

Uvodna riječ

Poštovani čitaoci,

pred Vama se nalazi Zbornik sažetaka sa međunarodne naučno-stručne konferencije pod nazivom „Čuvajmo mir, pamtimo stradanja i genocid, Srebrenica 1995-2015.“, koja će se održati 30.05.2015. godine na Pravnom fakultetu Univerziteta u Travniku. Radovi čiji se apstrakti nalaze u ovom zborniku bit će naknadno objavljeni u posebnom zborniku radova Pravnog fakulteta.

Ove godine navršava se dvadeset godina od genocida i stradanja u Srebrenici. Pravni fakultet je organizovanjem ove međunarodne naučno-stručne konferencije odlučio dati svoj simboličan naučni doprinos obilježavanju godišnjice stradanja i poruku da se mir treba čuvati, a stradanja i genocid ne zaboraviti i ne ponoviti.

Radovi sadržani u ovom zborniku, a koji će biti izloženi na Konferenciji, obrađuju različite aspekte stradanja, od krivičnopravnih, krivičnoprocesnih, viktimoloških, historijskopravnih, sociološkopravnih do međunarodnopravnih. Konferencija će okupiti eminentne članove akademske zajednice, predstavnike državnih institucija, nevladinih organizacija, te studente.

Potrebno je izraziti posebnu zahvalnost svim zaposlenicima Pravnog fakulteta Univerziteta u Travniku na uloženom trudu u organizaciji ove konferencije, kao i njenim učesnicima i svima onima koji su je podržali.

Dekan Pravnog fakulteta Univerziteta u Travniku

prof.dr. Mensur Kustura

Azapovići, 30.05.2015. godine

Foreword by organizer

Dear Readers,

In front of you there is the Proceedings of the international scientific conference „Let Us Preserve the Peace, Remember the Atrocities and Genocide, Srebrenica 1995-2015“, that will take place on May 30th, 2015, at the Faculty of Law of University of Travnik. Papers whose abstracts you have in front of you will be published afterwards in a special volume of Proceedings.

This year is 20th anniversary of Genocide and atrocities that happened in Srebrenica. With organizing this conference, Faculty of Law decided to give a symbolic contribution to memory of the Genocide and to give the message that we should preserve the peace and keep the remembrance of it and never repeat it again.

Papers that are part of this Proceedings and that will be represented at this Conference offer multidisciplinary approach of this negative social happening, so it gives its criminal, procedural, victimologic, historical, sociological and international review. This Conference brought together a large number of academics, institutions, NGO and students.

At the end, we would like to emphasize our gratitude to employees of Faculty of Law for their effort in organizing this event, moderators, and as well as to its participants and to all who supported this Conference.

Dean of Faculty of Law of University of Travnik,
prof.dr. Mensur Kustura.

Azapovići, May 30th 2015.

Sadržaj

prof. dr. Ismet Alija; Haris Hasić, MA AUTORSKOPRAVNI ASPEKTI INTELEKTUALNIH TVOREVINA NASTALIH NA OSNOVU GENOCIDA I DRUGIH ZLOČINAMA	9
prof. dr. Hasan Balić ULOGA PRAVNIH NAUKA U USPOSTAVI I OČUVANJU MIRA.....	12
prof. dr. Dževad Drino; Dželza Alija-Selmanović, MA; Benjamina Londrc, MA <i>IUS IN BELLO</i> -HISTORIJSKOPRAVNI ASPEKT PRAVA U RATU.....	14
prof. dr. Zijad Hasić ZAŠTIĆENE ZONE U ORUŽANOM SUKOBU S OSVRTOM NA ZAŠTIĆENE ZONE U BOSNI I HERCEGOVINI U RATU 1992-1995 ...	16
prof. dr. Osman Jašarević; Ena Kazić, MA; Lejla Šaćirović, MA KRIVIČNOPROCESNI I VIKTIMOLOŠKI ASPEKTI GENOCIDA U SREBRENICI	19
prof. dr. Hana Korać; Emir Halilović, MA; Irma Begović, MA, KRIMINOLOŠKI ASPEKTI KRIVIČNOG DJELA GENOCIDA.....	21
dr. sc. Azem Kožar, prof. emeritus DOKUMENTACIONA OSNOVA RATNIH ZLOČINA I ZLOČINA GENOCIDA U SREBRENICI.....	23
prof. dr. Admir Muratović GENOCID I ZLOČINI NAD BOŠNJACIMA BOSNE I SANDŽAKA, U PERIODU 1992-1995. GODINE – ISTINA KAO NAJSIGURNIJA PREVENTIVA PONAVLJANJA ZLA	25
prof. dr. sc. Džemal Najetović SREBRENICA, RAZBIJENO OGLEDALO ORGANIZACIJE UJEDINJENIH NACIJA (Međunarodna umiješanost i odgovornost za genocid u Srebrenici)	28

prof. dr. Milan Popović KLAUZULA HAOSA	30
prof. dr. Duško Radosavljević RASPAD JUGOSLAVIJE KRAJEM XX VEKA: ULOGA INTELEKTUALNIH ELITA.....	32
prof. dr. Sakib Softić DOKAZIVANJE ODGOVORNOSTI SRJ (SRBIJE I CRNE GORE) PRED MEĐUNARODNIM SUDOM PRAVE U HAGU ZBOG KRŠENJA KONVENCIJE O SPREČAVANJU I KAŽNJAVANJU ZLOČINA GENOCIDA.....	34
prof. dr. Dušan Vranjanac PRAVO NA AZIL - KRATAK ISTORIJSKI OSVRT -	36
doc. dr. Mujo Begić GENOCID U PRIJEDORU - MASOVNA GROBNICA TOMAŠICA POTVRDA ZLOČINA NAD ZLOČINIMA.....	38
dr. Zoran Birovljević; MS Dušica Birovljević NOMOTEHNIČKO-KOMPARATIVNA ANALIZA ODREDAVA O AZILU U ZAKONIMA REPUBLIKE MAKEDONIJE, REPUBLIKE SRBIJE, FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE, REPUBLIKE CRNE GORE, REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE SLOVENIJE	42
doc. dr. Nermin Halilagić ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI KAO NAJTEŽE KRŠENJE SLOBODA I PRAVA ČOVJEKA	44
doc. dr. Omer Hamzić; prof. dr. Mensur Kustura; Benjamina Londrc, MA PISANJE PRINTANIH I DRUGIH MEDIJA O RATU I GENOCIDU U SREBRENICI	45
doc. dr. Tarik Haverić NEPRIJATELJ ČOVJEČANSTVA (HOSTIS HUMANI GENERIS); SAVREMENA UPOTREBA POJMA.....	47
doc. dr. Enver Međedović; mr. sc. Ergin Hakić; mr. sc. Ferid Bulić POŠTOVANJE LJUDSKIH PRAVA U TOKU ORUŽANIH SUKOBA	49

doc. dr. Nermina Zulfikarpašić; doc. dr. Muharem Selimović POJMOVNO ODREĐENJE GENOCIDA KAO NAJTEŽEG ZLOČINA.	51
mr. sc. Edis Bajić MEDIJACIJA U CILJU PREVENCIJE GENOCIDA I KONSOLIDACIJE DRUŠTVA U BOSNI I HERCEGOVINI.....	53
Kristina Knežević, MA PITANJE AZILA UNUTAR EVROPSKE UNIJE (ZAJEDNIČKI EVROPSKI SUSTAV AZILA)	57
Enis Latić, mag. iur. SILOVANJE – SRAMNO ORUŽJE GENOCIDA.....	61
Ajla Škrbić ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA U ORUŽANIM SUKOBIMA	63
Sadeta Šopović, MA ILEGALNA IMIGRACIONA KRETANJA U BOSNI I HERCEGOVINI – STRATEŠKI IZAZOV BUDUĆNOSTI.....	65
Almasa Zubović, MA REZOLUCIJE VIJEĆA SIGURNOSTI UJEDINJENIH NACIJA U FUNKCIJI PREVENCIJE, RJEŠAVANJA SUKOBA I IZGRADNJE MEĐUNARODNOG MIRA I SIGURNOSTI U BOSNI I HERCEGOVINI	67
Đorđe Jekić ZAŠTITA KULTURNIH OBJEKATA U ORUŽANIM SUKOBIMA: SUKOB U BIH ‘91-’95.	70
mr. sc. Mevludin Mustafić; Sven Alkalaj ZLOČINI I IDEOLOGIJA GENOCIDA	72
Srđan Vidačković ZLOČIN SILOVANJA, SILOVANJE KAO ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI I AKT GENOCIDA.....	73

**prof. dr. Ismet Alija;
Haris Hasić, MA
Pravni fakultet Univerziteta u Travniku**

AUTORSKOPRAVNI ASPEKTI INTELEKTUALNIH TVOREVINA NASTALIH NA OSNOVU GENOCIDA I DRUGIH ZLOČINA

Apstrakt:

Autorsko pravo štiti intelektualne tvorevine nastale kreativnim umnim djelovanjem fizičkog lica. Autorskopravna zaštita se pruža na sve intelektualne tvorevine koje zadovolje kriterije zakona, bez obzira na to da li sam sadržaj autorskog djela predstavlja krivično djelo, odnosno da li objavljivanje autorskog djela, po drugoj pravnoj osnovi predstavlja krivično djelo i traumatično je za društvenu zajednicu. Ovo je rezultat negativne pravne prirode autorskog prava.

Rad se sastoji od četiri dijela koji sagledavaju neke od aspekata autorskopravne zaštite intelektualnih tvorevina koje su nastale na osnovu genocida i drugih zločina.

Prvi dio rada pruža rezon za irelevantnost sadržaja autorskog djela za njegovu autorskopravnu zaštitu.

Drugi dio sagleda princip „scenes a faire“ u uporednom autorskom pravu kao kriterij određivanja originalnosti autorskog djela posebno sa aspekta događaja kao što je genocid u Srebrenici i kako se isti odnosi na stvaralački potencijal društvene zajednice.

Treći dio sagleda praksu sudova u korištenju autorskog prava u suzbijanju „revenge porn-a“ odnosno osvetničke pornografije te donosi zaključke o mogućim vidovima primjene istog na govor mržnje i druge povrijedljive intelektualne tvorevine nastale na osnovu genocida i drugih zločina.

U četvrtom dijelu rad pregleda aspekte genocida općenito i genocida u Srebrenici posebno te načine na koji društvena zajednica koja je pogođena istim može da, koristeći mehanizme zaštite tradicionalnog kulturološkog izražaja

osigura i zaštiti primjerenost intelektualnih tvorevina nastalih na osnovu ovih traumatičnih događanja.

Ključne riječi: Genocid, autorsko pravo, scenes a faire, revenge porn, tradicionalni kulturološki izražaj.

Abstract:

Copyright protects intellectual creations crafter through creative intellectual actions of a human being. Copyright protection is afforded to all intellectual creations that satisfy the legal criteria, no matter if their content makes the author criminally liable, or if the publication of the copyright protected work presents a criminal offense and is traumatic for the social community. This is a result of the negative nature of legal protection of copyright.

The work consists of four parts that review some aspects of copyright protection of intellectual creations that are based on genocide or other crimes.

The first part of the paper provides the legal rationale for the irrelevancy of content of a copyright protected work regarding its copyright protection.

The second part reviews the „scenes a faire“ legal principle in comparative legal settings as a criteria for determining originality of copyright protected works, especially regarding events such as the Srebrenica genocide and then reviews how that applies to the creative potential of the social community.

The third part overviews the practice of courts in using copyright to combat „revenge porn“ and concludes possible forms of applying the same principles of hate speech and other intellectual creations that injure or insult and which are based on genocide or other crimes.

The fourth part of the paper deals with aspects of genocide in general and Srebrenica genocide in particular in regards to the ways in which the social community affected can, using traditional cultural expression protection mechanism, ensure and protect remembrance and appropriateness of intellectual creations based on such traumatic events.

Keywords: Genocide, copyright, scenes a faire, revenge porn, traditional cultural expressions.

prof. dr. Hasan Balić
Pravni fakultet Univerziteta u Travniku

ULOGA PRAVNIH NAUKA U USPOSTAVI I OČUVANJU MIRA

Apstrakt:

Život je jači od smrti. On je opće dobro. To je filozofska misao koja ima svoje uporište u prirodnom pravu.

U Evropi je u XIX stoljeću nastala škola prirodnog prava. Njen osnivač bio je doktor pravnih nauka holanđanin Hugo Grotius. U temelju njegovog učenja je ljudsko biće koje na ovaj svijet dolazi nevino. To je njegovo prirodno stanje na osnovu kojeg on ima pravo i obavezu da živi u miru sa sobom i drugima. Iz toga je proizašlo shvatanje da je mir prirodno stanje svijeta. Nije trebalo da se čeka da prođe dugo vremena da bi se to dovelo u pitanje. Oспорili su ga oni koji su dokazali da su samo u XX vijeku bila dva svjetska rata 1914-1918. i 1939-1945. i 208 regionalnih ratova i ratnih sukoba. Iz toga su izveli zaključak da je rat, a ne mir, prirodno stanje svijeta. Ni o jednom, ni o drugom pitanju nemamo iluzija. Dovoljno je što smo preživjeli strahote koje su pratile raspad naše bivše države SFRJ (Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije), agresiju na BiH, i genocid nad Bošnjacima 1992-1995, da se uvjerimo da je jedno i drugo moguće.

Naše je opredjeljenje za mir, ali kako ga uspostaviti i sačuvati? Logično je da to traži odgovor na pitanje kako suzbiti porast kriminala zločina genocida, i nasilja kao prijetnji miru?

O tome ćemo pisati u ovome referatu.

Ključne riječi: mir, univerzitet, kataklizma žrtve, genocid.

Abstract:

Life is stronger than death. It is the common good. It is a philosophical thought which has its stronghold in the natural law.

In Europe in the nineteenth century was established school of natural law. Its founder was a doctor of legal sciences Dutchman Hugo Grotius. In the basis of his teaching is a human being who comes into this world innocent. It's human natural state on which he has the right and obligation to live in peace with himself and others. From this came the understanding that peace is the natural state of the world. From that came the understanding that peace is the natural state of the world. It was not supposed to wait to pass a long time in order to bring this into question. Disputed a by those who have proved that there are only two world wars, in the twentieth century, in 1914-1918, and 1939-1945, and 208 regional wars and armed conflicts. From this they draw the conclusion that the war, not peace, is the natural state of the world. We have no illusions for first or for the other issue. It is enough that we survived the horrors that accompanied the disintegration of our former SFRY (Socialist Federal Republic of Yugoslavia), the aggression on Bosnia and Herzegovina and genocide against Bosniaks 1992-1995, to make sure it is both possible. Our commitment is for peace, but how we can establish it and maintain it? Logical is the question how to suppress rising crime of genocide, and violence as a threat to peace? We will write about that in this paper.

Keywords: peace, university, victim's cataclysm, genocide.

prof. dr. Dževad Drino,
Pravni fakultet Univerziteta u Zenici;
Djelza Alija-Selmanović, MA;
Benamina Londrc, MA
Pravni fakultet Univerziteta u Travniku

IUS IN BELLO-HISTORIJSKOPRAVNI ASPEKT PRAVA U RATU

Apstrakt:

Za razliku od modernih vremena, u ranijim razdobljima razvitka civilizacije, cilj pokoravanja neke zajednice nije značio samo njeno fizičko uništenje i eliminaciju genocidom ili etničkim čišćenjem, nego “osvajanje i dobivanje” novih ljudi kao radne ili vojničke snage ili, jednostavno, radi povećanja sopstvene populacije. Pritom je zanimljiv religijski aspekt u tim sukobima ili ratovima. Naime, politeističke zajednice su u tim vremenima bile prilično otvorene za nove kultove i sinkretizam, antička civilizacija ne poznaje teokratasku državu, niti “vjerski rat” u srednjovjekovnom i modernom smislu riječi. Rimska imperija kao najveća civilizacija antike ističe načela kojima su se rukovodili u diplomaciji, ali i u ratu: *libertas*/sloboda/, *humanitas*/čovječnost/, *iustitia*/pravednost/ *fides*/vjernost/, što potiče još od grčke, tačnije, stoičke filozofske misli.

Nakon pojave rimskog imperijalizma i ekspanzionizma, poslije završenih punskih ratova, u periodu kasne republike, dolazi period koji se paradoksalno naziva nova *sapientia*/nova mudrost/; sada su osvajanja praćena pokoljima, razaranjem i uništenjem gradova, na njih je bacano prokletstvo, a njihovo stanovništvo istrebljivano ili pretvarano u roblje.

Etiologija modernog pojma genocida, kao *terminus tehnicus*, ukazuje na stare korijene u antičkom tkivu, kao termina *ex turpi causab*/nečasne okolnosti/, kada postupno dolazi do izgradnje prava na rat *ius ad bellum*/, dok srednjovjekovlje donosi definitivnu izgradnju *ius in bello*- prava na vođenje ratovanja ili pravila ratovanja.

Ključne riječi: antika, Atena, genocid, ratno pravo, Rim, rimsko pravo.

Abstract:

***IUS IN BELLO-* HISTORICAL AND LEGAL ASPECTS OF THE LAW OF WAR**

Unlike modern times, in earlier periods of development of civilization, the goal of submission of a community did not only mean its physical destruction and elimination of genocide or ethnic cleansing, but “winning and getting “ the new people as labor or military forces, or to the mere increase of its own population. It is interesting religious aspect, while polytheistic communities are quite open to new cults and syncretism, ancient civilization does not know the teocratic state nor “religious war” in the medieval and the modern sense of the word. The greatest civilization of antiquity, the Roman Empire, which highlighted the principles that guided the diplomacy and in war: *libertas*/freedom - *humanitas*/humanity - *iustitia* / justice - *fides*/fidelity; they came as adopting the Greek, specifically Stoic, philosophical thought.

The emergence of Roman imperialism and expansionism after the Punic Wars, in the period of late republic, leads to the period that is paradoxically called new sapientia/new wisdom-now the conquests were accompanied by massacres, destruction and the destruction of cities, curses were thrown upon them and their population exterminated or turned into slaves.

The etiology of the modern concept of genocide, as a terminus tehnicus, points to the old roots in ancient tissues, as a term *ex turpi causa*/dishonorable circumstances, when gradually comes to the creation of rights on the war/*ius ad bellum*, while the Middle Ages brings the definitive construction of *ius in bello*-rights on the waging of war or the rules of war.

Keywords: antique, Athens, genocide, law of war, Rome, Roman law.

prof. dr. Zijad Hasić
Univerzitet u Travniku, Pravni fakultet

ZAŠTIĆENE ZONE U ORUŽANOM SUKOBU S OSVRTOM NA ZAŠTIĆENE ZONE U BOSNI I HERCEGOVINI U RATU 1992-1995.

Apstrakt:

Povodom održavanja Međunarodne naučno-stručne konferencije „Čuvajmo mir, pamtimo stradanja i genocid, Srebrenica 1995-2015.“ pripremio sam članak pod radnim nazivom „Pravna priroda zaštićene zone u oružanom sukobu, s osvrtom na zaštićene zone u Bosni i Hercegovini u ratu 1992-1995.“

Članak ima u svojoj strukturi Uvod u kojem se ukazuje na značaj zaštite zaštićenih lica u oružanom sukobu, a posebno njihove zaštite u zaštićenim zonama. Pozivajući se na dvadesetogodišnjicu genocida u Srebrenici, članak ukazuje na potrebu stalnog afirmiranja normi Međunarodnog humanitarnog prava, kako međunarodnih, tako i unutarnjih.

U drugim dijelovima rada koji je posvećen zaštićenim zonama u oružanom sukobu, posebno su obrađene sljedeće cjeline:

- pojmovno određivanje zaštićene zone;
- vrste i dosadašnja primjena zaštite civila i civilnog stanovništva putem zaštićene zone;
- međunarodni i domaći izvori zaštite civila i civilnog stanovništva putem zaštićenih zona;
- pravna priroda zaštićene zone;
- zaštićena zona UN u Srebrenici, pravni osvrt i činjenično stanje;
- druge zaštićene zone u ratu u Bosni i Hercegovini u periodu 1992-1995.

U daljnjoj obradi ove teme, u *Zaključnim razmatranjima* pisano je o porukama UN-u i drugim međunarodnim organizacijama zaduženim za zaštitu mira i sigurnosti u svijetu u primjeru zaštićene zone Srebrenica, te drugim zaštićenim zonama širom BiH. Posebno sam ukazao na potrebu distribucije, afirmacije i propagande Međunarodnog humanitarnog prava u miru, s osvrtom na Bosnu i Hercegovinu i zemlje zapadnog Balkana.

Međunarodno humanitarno pravo, za razliku od ranijeg Međunarodnog ratnog prava, u širem smislu određuje oružane sukobe¹, a u njima stanje zaštite zaštićenih lica. Zasnivano na Ženevskim konvencijama i dopunskim protokolima, Međunarodno humanitarno pravo ukazuje na postojanje zaštićenih zona u oružanom sukobu, kao i osiguranja zaštićenih lica u njima. S druge strane, praksa sa zaštićenom zonom Srebrenica pokazuje nemoć Međunarodne zajednice da zaštiti lica koja štite norme, kao što je navedeno u izvorima Međunarodnog humanitarnog prava

Ključne riječi: zaštićena zona, zaštita civila i civilnog stanovništva, oružani sukob, Srebrenica.

1 Izraz „oružani sukob“ je zamijenio raniji izraz „rat“ u Ženevskim konvencijama zbog odnosa Povelje Ujedinjenih naroda prema ratu kao sredstvu rješavanja međudržavnih sporova. Opširnije: 1.Radivojević Z. i Knežević Predić V. (2011), Prag primjene međunarodnog humanitarnog prava, TM, godina XXXVII. broj 1. str. 383-403 Niš, 2013. str. 386.;

Abstract:

On the occasion of the International scientific conference „Let us protect the peace, remember the suffering and genocide, Srebrenica 1995-2015.“ I shall prepare an article under the working title of „Legal nature of protected zones in armed conflicts, with a special look at the protected zones in Bosnia and Herzegovina in the war of 1992-1995.“

The article will have in its structure an Introduction that will point out to the significance of the protection of protected individuals in armed conflicts, and especially their protection in protected zones.

By invoking the twenty year anniversary of the genocide in Srebrenica, I will point out the need of a permanent affirmation of the norms of International humanitarian law, as well as other norms of domestic law.

In the central section of the work, which will be dedicated to the protected zones in armed conflicts, I will pay special attention to following topics:

- The topical determination of the meaning of a „protected zone“;
- Types and current application of the protection of civilians and civil population through protected zones;
- International and domestic sources of civilian protection and the protection of civilian populations through protected zones;
- Legal nature of protected zones;
- Protected zone designated by the UN in Srebrenica, legal aspects and the factual state;
- Other protected zones in the war in Bosnia and Herzegovina during 1992-1995.

In further deliberation on this topic in the Concluding remarks I will write on the messages of the United Nations and other international organizations in charge of protecting peace and security in the world in the example of the protected zone in Srebrenica, and other protected zones all throughout Bosnia and Herzegovina: I will especially point out to the need to distribute, affirm and to proselytize International humanitarian law in peace with a special look regarding Bosnia and Herzegovina and the countries of the Western Balkans.

Keywords: protected zones, protection of civilians and civilian populations, armed conflict, Srebrenica.

prof. dr. Osman Jašarević
Ena Kazić, MA
Lejla Šaćirović, MA
Pravni fakultet Univerziteta u Travniku

KRIVIČNOPROCESNI I VIKTIMOLOŠKI ASPEKTI GENOCIDA U SREBRENICI

Apstrakt:

U okviru ovog rada autori analizirajući dosežnost pravde kroz institute krivičnog procesnog prava, odnosno analizu sudskih pravosnažnih presuda vezanih za stradanja u Srebrenici za vrijeme proteklog rata, kao i analizu načina izbjegavanja sekundarne viktimizacije žrtava, govore o nužnosti jasnog definisanja pojmova „žrtve“ i „zločinca“ koji se ne temelje na nacionalnoj pripadnosti određenom narodu. Također, autori u radu ističu nužnost utvrđivanja istine, te shodno istoj preuzimanje odgovornosti kao ključnom preduslovu za dostizanje pravednosti. Istina doprinosi pisanju historije Bosne i Hercegovine koja će biti jednaka za sve nacionalne skupine koji je doživljavaju kao svoju domovinu, te poštovanju postulata međunarodnog i nacionalnog zakonodavstva na kojima se temelji vladavina prava.

Ključne riječi: ratni zločini, genocid, očuvanje mira, sudske presude, dosežnost pravde sekundarna viktimizacija, krivični postupak.

Abstract:

In this paper the authors analyzing reaching justice through institutions of the criminal procedure law or judicial analysis of processed cases and sentences related to the suffering in Srebrenica during the last war, as well as analyzing the ways of avoiding secondary victimization of victims, mostly about the need to clearly define the terms “victim” and “crimes” that are not based on ethnicity. Also, the authors of the paper point out the necessity of establishing the truth, and according to the same accountability as a key prerequisite for achieving fairness. The truth contributes to the writing of the history of Bosnia and Herzegovina, which will be the same for all ethnic groups who see it as their homeland, and to respect the postulates of international and national legislation on which the rule of law is based.

Key words: war crimes, genocide, peacekeeping, court judgments, outreach justice, secondary victimization, criminal procedure.

prof. dr. Hana Korać,
Redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Travniku; Minis-
tarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo;
Emir Halilović, BA.
Magistrant Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu;
Irma Begović, MA
Fakultet političkih nauka, Sarajevo

KRIMINOLOŠKI ASPEKTI KRIVIČNOG DJELA GENOCIDA

Apstrakt:

Genocid - trag koji ostaje.

Genocid je krivično djelo počinjeno nad grupom, čak i ako su stradali pojedinci. Da bi se desio genocid, potrebno je sistemsko planiranje, i druge različite aktivnosti od strane države, odnosno vladajuće političke strukture.

Krivično djelo genocid je u bitnom određen i inkriminisan u nacionalna krivična zakonodavstva Bosne i Hercegovine, kao i zemalja okruženja, Srbije, Crne Gore, Hrvatske, kako je to učinjeno i u Konvenciji o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida.

Odgovornost države za zločin genocida, iako se temelji na osnovu individualne krivične odgovornosti pojedinca, nije krivične prirode. Procesuiranje lica osumnjičenih za genocid je stabilizirajući faktor, što od međunarodnih i domaćih pravosudnih institucija zahtijeva najveći mogući stepen efikasnosti u radu.

Ključne riječi: genocid, kriminogeni faktori genocida, prevencija.

Abstract:*Genocide - trace that remain.*

Genocide is a crime committed against a group, even if individuals are perished. In order to occur, it requires systematic planning, and a variety of other activities by the state, the ruling political structures.

The crime of genocide is essentially defined and criminalized in the national criminal legislation of Bosnia and Herzegovina, as well as in the neighboring countries, Serbia, Montenegro, Croatia, how it was done in the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide.

State responsibility for genocide, although based on the basis of individual criminal responsibility of individuals, is not of a criminal nature. The prosecution of persons suspected of genocide is a stabilizing factor, and this requires the highest possible efficiency in the work of international and national judicial institutions.

Keywords: genocide, criminal factors, prevention.

dr. sc. Azem Kožar, prof. emeritus
Društvo historičara Tuzla

DOKUMENTACIONA OSNOVA RATNIH ZLOČINA

I ZLOČINA GENOCIDA U SREBRENICI

Apstrakt:

U radu se govori o značaju službenih dokumenata kao izvora saznanja za svako historijsko istraživanje – pa i za istraživanje ratnih zločina i zločina genocida počinjenog nad Bošnjacima Srebrenice i okoline jula 1995. godine. Ovoj vrsti izvora kojima historijska nauka pridaje veći značaj od svih drugih, nije posvećena odgovarajuća pažnja niti u toku agresije na Bosnu i Hercegovinu niti nakon toga. Sva ta necivilizacijska ponašanja organa vlasti svih nivoa u toku i nakon rata suprotna su odredbama međunarodnog pa i fragmentarnog bosanskohercegovačkog zakonodavstva. Iako postoje i drugi izvori saznanja (svjedočenja učesnika događaja, masovne grobnice žrtava, foto i video zapisi pojedinaca, priznanja počinitelaca zločina i sl.) za naučnu interpretaciju uzroka i motiva ratnog zločina i zločina genocida nad Bošnjacima Srebrenice (Podrinja), oficijelni dokumenti civilnih i vojnih organa vlasti direktno ili indirektno involviranih u počinjenje ratnih zločina i zločina genocida, su temeljni izvori za historijsku elaboraciju hegemonističke i agresivne velikosrpske politike prema Bosni i Bošnjacima kao događaja dugog trajanja.

Ključne riječi: Bosna i Hercegovina, Bošnjaci, Srebrenica, Srbi, srpska vojska, velikosrpska politika, ratni zločin, zločin genocida, kulturna dobra, dokumenti, izvori historijskog saznanja, naučna interpretacija zločina genocida.

Abstract:

During and after the war in Bosnia and Herzegovina not only did not see the application the provisions of international conventions on the protection of cultural property, but they were violated in the harshest possible way. Dayton accords of Bosnia and Herzegovina have not recognized the importance of this issue, without whose proper and comprehensive settlement can not validly establish nor document basis of war crimes and the crime of genocide against Bosniaks in Srebrenica and the Drina in July 1995.

The international community should commit the system's institutions of Bosnia and Herzegovina to make compatible national regulations on the protection of cultural assets which bear witness to the causes of the war, on numerous war crimes, including the crime of genocide and of hope Bosniaks in Srebrenica. The plan would in the spirit of the implementation of the Cultural Strategy of Bosnia and Herzegovina, have to include cultural, scientific and general public of Bosnia and Herzegovina, all with the aim of scientific truth as soon as possible and as objectively perceived. Minor efforts of some cultural activities, such as an archive, without a single macro system at the state level, can not give adequate results and provide complete documentation basis about the war from 1992 to 1995. Neither insular scientific research, such as that of the Institute for Research of Crimes against Humanity and International Law, University of Sarajevo, does not ensure a comprehensive approach to this complex problem. Neither the Memorial Center in Potocari, which is the documentary aspect was important and necessary (as a kind of Holocaust Museum in Washington, DC), may not be sufficient to replace a complex cultural and scientific institution of the state rank and importance - what kind of example is established the neighboring Republic of Croatia.

Because, among other things, due to political disagreements about the character of the war 1992 to 1995 in Bosnia and Herzegovina, is not possible in the near future expect a quick and comprehensive solutions to the creation of appropriate documentation based on the fact, of great importance for further investigations of war crimes and genocide in Srebrenica would be the proper handling of archival materials of the Court in The Hague, which would have remain under the auspices of the UN as a special cultural and scientific institutions, safe and equally available to all researchers.

Key words: Bosnia and Herzegovina, Bosniaks, Srebrenica, Serbs, serbian army, war crimes, crime Genocide, cultural heritage, documents, sources of historical knowledge, scientific interpretation of Genocide.

prof. dr. Admir Muratović
Direktor Instituta za istraživanje genocida i zločina; Interna-
cionalni univerzitet u Novom Pazaru,

GENOCID I ZLOČINI NAD BOŠNJACIMA BOSNE I SANDŽAKA, U PERIODU 1992-1995. GODINE – ISTINA KAO NAJSIGURNIJA PREVENTIVA PONAVLJANJA ZLA

Apstrakt:

Ono što se dešavalo u Sandžaku, od 1992. do 1995. godine, zločini nad civilnim stanovništvom bošnjačke nacionalnosti, otmice, policijska tortura nikako se ne može predstaviti kao izolovani incident. Naprotiv, svi ti zločini bili su planski osmišljeni sa zadatkom širenja straha među stanovništvom, posebice Bošnjacima u cilju realizacije plana kodnog naziva: "Bošnjaci manjina u Sandžaku."

Čak i onda kada je dolazilo do sudskog epilog, usred pritiska javnosti, posebno međunarodne, ti slučajevi su tretirani kao obični primjeri ubistava u mirnodopskom period, a ne ono što je bila suština da se radi o ratnim zločinima. Tek, 2013. godine došlo je do određenih pomaka na putu ka, kakvoj-takvoj pravdi za žrtve i njihove porodice. Tužilaštvo za ratne zločine u Beogradu donijelo je odluku da se otmica u Štrbcima ubuduće tretira kao ratni zločin.

Bošnjaci u Sandžaku imaju pravo na punu istinu o onome što se je događalo od 1992-1995. godine. Nepravедno je da se o tome šuti i da ti zločini ostanu u sjenci onoga što se je dešavalo u Bosni in a Kosovu. I majke iz Štrbaca i Sjeverin imaju pravo da im se kaže gdje su kosti njihovih sinova koji su ubijeni samo zato što su bili Bošnjaci, odnosno muslimani.

Bez pune istine o tim zločinima nema trajnog mira koji je narodima koji dijele isti životni proctor prijeko potreban. Nema mira ako bude stalnog nastojanja da se relativiziraju ovakvi slučajevi.

Bošnjacima Sandžaka ne treba istina da se nekome svetili. Ona je potrebna

kako bi se stavilo na znanje svima da Bošnjaci nikada više neće dopustiti da plaćaju krvavu cijenu vlastitog izbora da budu ono što jesu.

Abstract:

What happened in Sandzak since 1992. up in 1995. years , crimes against Bosniak civilians , kidnappings , police torture can not be represented as an isolated incident. On the contrary , all of these crimes were systematically designed with the aim of spreading fear among the population , especially Bosniaks in furtherance of the plan , codenamed “ Bosniak minority in Sandzak. “

Even when it came to a court epilogue , amid public pressure , especially international , these cases are treated as ordinary examples of killings in peacetime , and not what was the gist of it is about war crimes. Only , 2013th there has been a certain shift towards , kind - such justice for the victims and their families. The War Crimes Chamber in Belgrade ruled that the kidnapping in the future Štrbci treated as a war crime .

Bosniaks in Sandžak are entitled to the full truth of what has happened during 1992-1995 year. It is unfair to be silent about it id and the crimes remain in the shadow of what was happening in Bosnia and in Kosovo.

The mothers of Štrbac and Sjeverina entitled d aim to tell it where the bones of their sons who were killed because they were Bosniaks and Muslims. Without the full truth about these crimes no lasting peace that the people who share the same living proctor indispensable . There is no peace if there is continuous effort to relativize these cases .

Bosniaks in Sandžak not be true that one's revenge. She needs to put on all the knowledge that the Bosniaks will never let you pay the bloody price of his choice to be who they are.

prof. dr. sc. Džemal Najetović
Pravni fakultet Univerziteta u Travniku

SREBRENICA, RAZBIJENO OGLEDALO ORGANIZACIJE UJEDINJENIH NACIJA

(Međunarodna umiješanost i odgovornost za genocid u Srebrenici)

„Uz Ruandu i Somaliju, Srebrenica je najveći propust snaga OUN“.
Alain Le Roy, francuski diplomat, šef mirovnih snaga OUN

Apstrakt:

U modernoj historiji, kao malo gdje drugdje, ali u Evropi zasigurno, UN sa svom svojom birokratiziranom, ne malom, mamutskom mašinerijom, nigdje nisu doživjele veće poniženje i blamažu kao u Srebrenici. U Srebrenici su sahranjeni svi principi tzv. zapadne demokratije, pogažene i iznevjerene sve povelje i rezolucije, počev od Povelje UN, do Helsinških konvencija, Pariških principa, Haških odluka i tribunala, Ženevskih konvencija itd.

U Srebrenici je sahranjen Mاستriht ili bar oni principi na kojima EU hoće da gradi svoju budućnost. Pale su sve zavjese i ugasile nade onih koji su još vjerovali u neki novi međunarodni poredak, ljudska prava i slobode, u tekovine zapadne civilizacije i kulture. Stara, nadmena, neokolonijalna evropska politika u Srebrenici je pokazala svoje pravo lice.

Iako su skoro svi prijedlozi mirovnih planova: Kutiljerov (mart 1992.); Vens-Ovenov (april 1993.); Oven-Stoltenbergov (septembar 1993.); Vašingtonsko-Bečki (maj 1994.); Kontakt grupe (juli 1994.), itd. Srebrenicu tretirali kao teritoriju sa većinskim bošnjačkim stanovništvom, što je ona faktički bila, međunarodna zajednica je dozvolila njeno stradanje.

Ključne riječi: međunarodna zajednica, odgovornost, genocid, Bošnjaci, Srebrenica.

Abstract:

In modern history, as nowhere else, but certainly in Europe, the UN, with all its bureaucratic, not small, mammoth machinery, nowhere have not experienced greater humiliation and disgrace as in Srebrenica. In Srebrenica were buried all the principles of the so-called. Western democracy, trampled and betrayed all charters and resolutions, starting with the UN Charter, to the Helsinki Convention, the Paris Principles, the Hague tribunal's decision and, the Geneva Conventions, etc.

In Srebrenica was buried Maastricht or at least those principles on which the EU wants to build its future. Pale all the curtains and shut down the hopes of those who still believe in a new international order, human rights and freedoms, in the achievements of Western civilization and culture. The old, arrogant, neo-colonial European policy in Srebrenica has shown his true colors.

Although almost all the proposals of peace plans: Cutileiro (March 1992); Vance-Owen (April 1993); Owen-Stoltenberg (September 1993); The Washington-Vienna (May 1994); Contact Group (July 1994), and so on. Srebrenica treated as the territory of the Bosniak majority, as it was in reality, the international community has allowed her suffering.

Keywords: international community, responsibility, genocide, Bosniaks of Srebrenica.

prof. dr. Milan Popović,

Redovni profesor na predmetu Savremeni politički sistemi na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore u Podgorici, Spoljni saradnik Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, član Međunarodnog ekspertskeg tima Instituta za istraživanje genocida u Kanadi

KLAUZULA HAOSA

Apstrakt:

Povodom dvadeset godina od stradanja i genocida u Srebrenici 1995. ovaj kratki tekst naglašava tri glavne činjenice i poruke. Prvo, univerzalnu prirodu i neophodnost kažnjavanja ovog i svakog drugog ratnog zločina. Drugo, kontradiktoran a sa protekom vremena i sve slabiji bilans ovog kažnjavanja, u nacionalnim ali i međunarodnim razmerama, od strane domaćeg ali i međunarodnog pravosuđa. I treće, neophodnost da se, uprkos svim ovim pogoršanjima, sa insistiranjem na krivičnom progonu i kažnjavanju ovog i svakog drugog ratnog zločina, kategorički, bez odustajanja i uslova, nastavi.

Ključne riječi: Genocid, Srebrenica 1995, (ne)sučeljavanje, (ne)kažnjavanje, međunarodno pravo(suđe), domaće pravosuđe, ek: klauzula balasa, ek: klauzula haosa, retorika, realpolitika.

Abstrakt:

On the twentieth anniversary of the Srebrenica genocide, the most serious crime in Europe after the II world war, committed in July 1995, this short article emphasizes the three main facts and messages. Firstly, it starts with the universal nature and need for the punishment of this and any other crime against humanity. Secondly, it continues with the contradictory and worsening result in the criminal persecution and punishment of the crimes, both in national and international jurisdiction, and due to deteriorating domestic and world realpolitik. And thirdly, it concludes with the categorical imperative to continue with the insistence on the punishment, despite all these deteriorations.

Key words: Genocide, Srebrenica 1995, (non)punishment, international law, domestic law, ec:clause of chaos, rhetoric, real politics.

prof. dr. Duško Radosavljević

Fakultet za pravne i poslovne studije dr. Lazar Vrkatić, Novi Sad

RASPAD JUGOSLAVIJE KRAJEM XX VEKA: ULOGA INTELEKTUALNIH ELITA

Apstrakt:

Ideja Jugoslavije, kao evropska ideja per se, vekovna je zamisao etnički srodni naroda (Južnih Slovena), kao izraz potreba, interesa, kulturnih i drugih veza. Opstojavala je u formi državno-pravne i političke zajednice 70 godina, do trenutka temeljnog preispitivanja, što će dovesti do krvavog raspada ove zajednice. Uloga intelektualne elite je u fokusu našeg rada.

Ključne reči: Jugoslavija, jugoslovenski narodi, intelektualne elite, raspad.

Abstract:

The idea of Yugoslavia, as European idea per se, is century's long idea of ethnically related people (South Slavs), as an expression of needs, interests, cultural and other connections. It subsisted in the form of state in legal and political community for 70 years, up to the moment of thorough review which will lead to bloody disintegration of this community. The role of the intellectual elite is the focus of our work.

Key words: Yugoslavia, Yugoslavia's nations, intellectual elites, disintegration.

prof. dr. Sakib Softić

Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije

**DOKAZIVANJE ODGOVORNOSTI SRJ (SRBIJE I CRNE GORE)
PRED MEĐUNARODNIM SUDOM PRAVE U HAGU ZBOG KRŠEN-
JA KONVENCIJE O SPREČAVANJU I KAŽNJAVANJU ZLOČINA
GENOCIDA**

Apstrakt:

Ovaj članak predstavlja poglavlje teksta pod naslovom: Revizija presude Međunarodnog suda pravde - mit ili stvarnost, koji je autor upravo završio. Tekst je prilagođen za potrebe konferencije: "Čuvajmo mir, pamtimo stradanja i genocid, Srebrenica 1995-2015." koju organizuje Pravni fakultet Univerziteta u Travniku. Članak se bavi pitanjem načina na koji je Bosna i Hercegovina dokazivala da je u Bosni i Hercegovini u periodu od 1992- 1995. godine počinjen genocid, da je zločin pripisiv SRJ (Srbiji i Crnoj Gori) i da je ona odgovorna za njegovo počinjenje.

Ključne riječi: genocid, počinjenje genocida, genicidna namjera, pripisivost, odgovornost.

Abstract:

This article is one chapter of the text entitled: Revision of Judgment of the International Court of Justice - myth or reality, the author of the just ended. The text is adapted to the needs of the conference: “ Let us preserve the peace, remember the suffering and genocide, the Srebrenica 1995-2015. “, organized by the Law Faculty in Kiseljak. This article deals with the question of the manner in which Bosnia and Herzegovina has argued that in Bosnia and Herzegovina from 1992 to 1995 was a genocide, a crime that is attributable to the FRY (Serbia and Montenegro) and that it is responsible for its commission.

Keywords: genocide, *actus reus*, *mens rea*, attributing, responsibility.

prof. dr. Dušan Vranjanac
Pravni fakultet Univerziteta Union, Beograd

PRAVO NA AZIL
- KRATAK ISTORIJSKI OSVRT -

Apstrakt:

Rad se bavi istorijskim razvojem prava na azil. Najpre se analizira pojam prava na azil, da bi nakon toga bio izložen istorijski razvoj ovog instituta. Najpre su data mišljenja nekih starijih autora (Grocijus, Vatel), da bi posle toga bila izložena novija doktrina. Obuhvaćen je razvoj ovog instituta do Prvog svetskog rata, između dva rata, i, na kraju, razvoj nakon Drugog svetskog rata.

Ključne reči: Azil, Izbeglice, Pravo na azil.

Abstract:

This paper deals with the historical development of the right to asylum. First, the author analyses the concept of the right to asylum, and the historical development of this institute after that. The author analyses the opinions of some of the older authors (Grotius, Vattel), and then the development of this institute until the First World War, and in the period following the First World War.

Key words: Asylum, Refugees, The Right of Asylum.

doc. dr. Mujo Begić

Institut za nestale BiH

**Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava
Univerziteta u Sarajevu**

GENOCID U PRIJEDORU - MASOVNA GROBNICA TOMAŠICA POTVRDA ZLOČINA NAD ZLOČINIMA

Apstrakt:

Prijedor predstavlja paradigmu masovnih zločina kako po broju ubistava i nestalih osoba tako i po broju masovnih grobnica ne samo u Bosanskoj krajini nego i u Bosni i Hercegovini. Ubijeno je više hiljada Bošnjaka i Hrvata, preko 31.000 Bošnjaka i Hrvata bilo je nezakonito zatočeno², srušeno je više desetina vjerskih objekata, porušena je većina stambenih objekata, skoro cjelokupno bošnjačko i hrvatsko stanovništvo je protjerano iz svojih domova. U Prijedoru se u potpunosti provodila genocidna velikosrpska politika³ koja će po Bošnjake i Hrvate ostaviti nesagledive posljedice. Kršeći međunarodno humanitarno pravo srpske vojne i policijske snage su počinile genocid i zločin protiv čovječnosti⁴ nad civilnim stanovništvom nesrpske nacionalnosti. U skladu sa Strateškim ciljevima srpskog naroda u BiH, u Prijedoru su nakon

2 Mujo Begić, *Genocid u Prijedoru-svjedočenja*, Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar domovinskog rata Zagreb, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, Zagreb, Sarajevo, 2015, str. 20.

3 “Jedna je od varijanti da se na ovim prostorima stvore tri nezavisne države: Velika Srbija, mala Slovenija i još manja Hrvatska. Druga, moguća, varijanta je da ćemo mi Srbi postići sporazum sa Talijanima, da će se oživeti Londonski pakt iz 1915. godine i da će se srpsko talijanska granica postaviti na liniji Karlobag-Ogulin-Karlovac-Virovitica.” Vojislav Šešelj, *Razaranja srpskog nacionalnog bića*, ABC Glas, Beograd, 1992, str.220.

4 Zločin protiv čovječnosti usmjeren je prema vrijednostima karakterističnim za čitavo čovječanstvo odnosno prema opće civilizacijskim vrijednostima. Inkrimincijom ovog krivičnog djela u Statutima međunarodnih sudova i Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu KZ BiH) omogućava se kažnjavanje teških kršenja ljudskih prava koji su produkt šire zločinačke politike. Zvonimir Tomić, *Krivično pravo II*, Pravni fakultet Sarajevo, Sarajevo, 2007, str. 418.

nasilnog preuzimanja vlasti od strane SDS-a a uz podršku jedinica JNA i srpske policije počele pripreme za masovne zločine. Napadi srpskih vojnih snaga na nebranjena mjesta i naselja u kojima su većinom živjeli Bošnjaci i Hrvati rezultirali su masovnim zločinima nad civilima i masovnim grobnicama. Masovna grobnica Tomašica je centralno mjesto koje su vlasti srpske opštine Prijedor, vojne i policijske snage odabrale kao mjesto gdje će prikriti posmrtno ostatke ubijenih Bošnjaka i Hrvata. To je mjesto na koje su srpske vojne i policijske snage dovezle ili na njemu ubili preko 800 Bošnjaka i Hrvata. U ovom radu posvećena je pažnja samo na nekoliko bitnih odrednica genocida u Prijedoru kroz masovnu grobnicu Tomašicu. Naglašavajući samo glavne odrednice masovne grobnice Tomašica ukazano je na svu dimenziju masovnih zločina u Prijedoru. Bez dubljih analiza kao što su mjesta ubijanja, način, ubijanja, način prikrivanja i odnos prema nevinim žrtvama apostrofirane su samo bitne činjenice za razumijevanje događaja u Prijedoru 1992. godine.

Ključne riječi: Genocid, zločin protiv čovječnosti, logori, masovna grobnica Tomašica.

Abstract:

Prijedor represents the paradigm of mass atrocities by both the number of murders and missing persons and the number of mass graves, not only in Bosanska Krajina, but also in Bosnia and Herzegovina. Thousands of Muslims and Croats were killed, over 31,000 Bosniaks and Croats were detained illegally⁵, dozens of religious buildings and most of the residential buildings were destroyed, and nearly all Bosniak and Croatian population was driven from their homes. The genocidal Serb policies⁶ were implemented in Prijedor, which caused unforeseeable consequences to Bosniaks and Croats. In violation of international humanitarian law, Serbian military and police forces committed genocide and crimes against humanity⁷ - against the civilian non-Serb population. In line with the Strategic objectives of the Serbian people in Bosnia and Herzegovina, after the violent takeover of power in Prijedor by Serbian Democratic Party, with the support of Yugoslav People's Army units and Serbian police, preparing for mass crimes began. Attacks of Serbian military forces on the undefended towns and villages in which mostly Bosniaks and Croats lived resulted in mass crimes against civilians and mass graves. Tomašica mass grave is the central place chosen by the authorities of the Serbian Municipality of Prijedor, military and police forces as a place to conceal the remains of killed Bosniaks and Croats. It is a place where the Serbian military and police forces transported or killed more than 800 Muslims and Croats. In this paper, attention has been focused only on several important determinants of genocide in Prijedor through Tomašica mass grave. By underscoring the main determinants of Tomašica mass grave it was pointed at the entire dimension of mass crimes in Prijedor. Only the essential facts for

- 5 Mujo Begić, *Genocide in Prijedor-testimony*, Croatian Memorial Documentation Centre of the Homeland War Zagreb, Institute for Research of Crimes against Humanity and International Law, University of Sarajevo, Zagreb, Sarajevo, 2015, p. 20
- 6 "One of the variants was to create three independent states: a Greater Serbia, a small Slovenia and even smaller Croatia. The second possible variant was that we, Serbs, will reach an agreement with the Italians, revive the Treaty of London of 1915 and set Serbian-Italian border on the Karlobag-Ogulin-Karlovac-Virovitica route." Vojislav Seselj, *The Serbian national destruction beings*, ABC Glas, Belgrade, 1992, p.220.
- 7 A crime against humanity is directed against the values characteristic of the whole of humanity and the general civilization values. Incrimination of this offense in the Statutes of international courts and the Criminal Code of Bosnia and Herzegovina (hereinafter CC BiH) allows the punishment of serious violations of human rights that are the product of a broader criminal policy. Zvonimir Tomic, *II Criminal Law*, Faculty of Law in Sarajevo, Sarajevo, 2007, p. 418

understanding the events in Prijedor in 1992 were singled out without deeper analysis such as the place of killing, the killing method, the way of concealing and the way innocent victims were treated.

Keywords: genocide, crimes against humanity, concentration camps, Tomašica mass graves.

dr. Zoran Birovljević

Ms. Dušica Birovljević

Gradska uprava Grada Beograda, Sekretarijat za saobraćaj

Nomotehnički Centar Beograd

**NOMOTEHNIČKO-KOMPARATIVNA ANALIZA ODREDBA O
AZILU U ZAKONIMA REPUBLIKE MAKEDONIJE, REPUBLIKE
SRBIJE, FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE, REPUBLIKE
CRNE GORE, REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE SLOVENIJE**

Apstrakt:

Tekst razmatra osnovne postulate nomotehničko-komparativne analize odredaba o azilu u zakonima Republike Makedonije, Republike Srbije, Federaciji Bosne i Hercegovine, Republike Crne Gore, Republike Hrvatske i Republike Slovenije, zemljama Balkanskog podneblja, koje su nakon raspada bivše SFR Jugoslavije na svojim iskustvima gradile zakonsko normativne odredbe o institutu azila. Njihovom analizom i međusobnim povezivanjem trebalo bi ponuditi sagledavanje mogućnosti teorije zasnovane na uspostavljanju stanja koje aplicira ka formalnom implementiranju odredaba Konvencija o izbeglicama, nasuprot stvarnom stanju koje je uglavnom opterećeno ekonomsko-političkom situacijom svake zemlje ponaosob. Navedena generalizacija nakon izvedene analize morala bi da ukaže na stratume o kojima se trebalo dati adekvatni odgovor saglasno odredbama zemalja Evropske unije o azilu.

Ključne reči: Zakon o azilu, nomotehničko-komparativna analiza, konvencije o izbeglicama, odredbe zemalja Evropske unije o azilu, države bivše SFRJ.

Abstract:

The paper discusses the basic principles of nomotechnical-comparative analysis of the provisions of the laws on asylum in the Republic of Macedonia, Serbia, the Federation of Bosnia and Herzegovina, Montenegro, the Republic of Croatia and the Republic of Slovenia, the countries of the Balkan region, which, after the disintegration of the former Yugoslavia on their experiences built legally standard provisions of Institute of the Azul. Their analysis and interconnection should be able to offer insight theories based on the establishment of conditions that apply to the formal implementation of the provisions of the Refugee Convention, as opposed to the real situation, which is mainly burdened by the economic and political situation of each country. The above generalizations, after analysis, would have to point out the strata that are supposed to give an adequate response in accordance with the provisions of the European Union on asylum.

Key words: The Law on asylum, nomotechnical-comparative analysis, the convention on refugees, the provisions of the European Union on asylum.

doc. dr. Nermin Halilagić
Visoka škola Logos centar Mostar

ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI KAO NAJTEŽE KRŠENJE SLOBODA I PRAVA ČOVJEKA

Apstrakt:

Zločin protiv čovječnosti predstavlja jedno od najtežih krivičnih djela međunarodnog prava. Zločini protiv čovječnosti koji su počinjeni za vrijeme ratnih zbivanja na području bivše Jugoslavije, a posebno u Bosni i Hercegovini predstavljaju najsvirepija djela viđana u Evropi od Drugog svjetskog rata. Zločini u Bosni i Hercegovini pa tako i u Srebrenici su bili stravični, načini i okolnosti ubijanja bili su nezamislivi da se nešto tako može dogoditi na tlu Evrope, ali nažalost to je bila strašna realnost. Zbog toga istina o žrtvama, odnosno njihovom stradanju, ma koliko bolna bila, jedan je od snažnijih poticaja u procesu uspostavljanja povjerenja i izgradnji demokratskog društva kako u Bosni i Hercegovini tako i u regionu. Suđenja za ratne zločine pred Tribunalom za bivšu Jugoslaviju i pred Sudom Bosne i Hercegovine za zločine počinjene jula 1995. godine u Srebrenici i oko nje pokazuju nam sve užasne strahote koje su se dešavale prema Bošnjačkom narodu sa tih područja. Zločini u Srebrenici su najveći pojedinačni i u kratkom vremenu izvršeni masakr i totalni progon ljudi u Evropi nakon Drugog svjetskog rata. Cilj ovog rada je dati jedan cjeloviti prikaz krivičnog djela zločina protiv čovječnosti kao jednog od najtežih krivičnih djela kroz sudsku praksu domaćih i stranih sudova, navodeći pri tome zločine počinjene u Srebrenici juna 1995.

Ključne riječi: zločin protiv čovječnosti, žrtve, Srebrenica, ratni zločini

doc. dr. Omer Hamzić
prof. dr. Mensur Kustura
Benamina Londrc, MA

PISANJE PRINTANIH I DRUGIH MEDIJA O RATU I GENOCIDU U SREBRENICI

Apstrakt:

Tematizirajući ovo složeno i još uvijek nedovoljno istraženo pitanje, kao uzorak, u ovom radu, autori su odabrali nekoliko napisa objavljenih u navedenom periodu u bosansko-hercegovačkoj i srbijanskoj štampi i to: „Oslobođenje“ (Sarajevo) „Glas srpski“ (Banja Luka), „Oslobođenje srpsko“, te „Politika“ Beograd. Bez pretenzija na donošenje nekih čvršćih sudova i zaključaka, prilog ima za cilj da na spomenutom uzorku potakne pitanje uloge medija, konkretno u poticanju i prikrivanju srebreničkog genocida, s jedne i njegovom sprečavanju, razotkrivanju i osudi na drugoj strani - koje je do sada u dobroj mjeri bilo po strani.

Ključne riječi: printani mediji, rat u BiH, Srebrenica, genocid.

Abstract:

By thematicizing this complex and still insufficiently explored issue, as a sample, in this paper the authors have chosen several articles published in the period of June- July, 1995 in the Bosnian-Herzegovinian and Serbian newspapers as follows: “Liberation” (Sarajevo), “Serbian Voice Newspaper” (Banja Luka), “Liberation” (Serbian war edition), and “Politics” Belgrade. Without pretending to draw any closer judgments and conclusions, on one side this paper has a purpose to, based on the given samples, raise the question about the role of the media, specifically in promoting and covering up the Srebrenica genocide, and its prevention, detection and condemning at the other side – the question which has been set aside by now.

Keywords: print media, Bosnian War, Srebrenica genocide.

doc. dr. Tarik Haverić
Pravni fakultet Univerziteta u Zenici

NEPRIJATELJ ČOVJEČANSTVA (HOSTIS HUMANI GENERIS); SAVREMENA UPOTREBA POJMA

Apstrakt:

Prije uspostavljanja međunarodnog javnog prava, običajno pomorsko pravo označava gusare i trgovce robljem kao *neprijatelje čovječanstva*, za koje se smatra da nemaju zakonsku zaštitu, pa ih može kažnjavati svaka država čak i ako nije izravno napadnuta. U naše vrijeme, pojam *hostis humani generis* primjenjuje se samo na mučitelje, i tribunal u Hagu upotrijebio ga je u presudi Anti Furundžiji 1998; od 2001. postoji snažan pritisak da se oznaka proširi na teroriste svake vrste, a naročito na »nezakonite neprijateljske borce«, tj. ratne zarobljenike koji se ne bore za neku priznatu suverenu državu. Time je vlada Georgea W. Busha pravdala držanje u zatočeništvu bez suđenja, u zoni ne-prava, stotina osumnjičenih za terorizam. Današnja pravna misao nedvosmisleno odbacuje tu analogiju.

Ključne riječi: terorizam, neprijatelj čovječanstva, hostis humani generis, tortura, zatočeništvo.

Abstract:

Before the adoption of public international law, admiralty law takes pirates and slavers for enemies of mankind; they were literal out-laws, and could be dealt with by any nation, even if that nation had not been directly attacked. In our days, the term *hostis humani generis* is only used when referring to torturers; this usage has been reinforced by the ruling of the ICTY in *Prosecutor v. Furundžija* (1998); since 2001, there has been strong pressure to extend it to terrorists of any kind and in particular to »unlawful enemy combatants«, or war prisoners who do not fight on behalf of a recognized sovereign state. George W. Bush administration has thereby attempted to justify keeping hundreds of terrorist suspects behind bars without due process of law, in a grey legal zone. Today's legal thinking unambiguously rejects this analogy.

Key words: terrorism, enemy of mankind, *hostis humanis generis*, torture, detention.

doc. dr. Enver Međedović

Mr. sc. Ergin Hakić

Mr. sc. Ferid Bulić

Departman za pravne nauke, Internacionalni Univerzitet u Novom Pazaru, Srbija

POŠTOVANJE LJUDSKIH PRAVA U TOKU ORUŽANIH SUKOBIA

Apstrakt:

U ovom radu autori pokušavaju da ukažu kako Međunarodno humanitarno pravo prati potrebe vremena, tj. kako se razvija u skladu s novonastalim situacijama u društvenoj realnosti, te koja je svrha Međunarodnog humanitarnog prava i koja su osnovna pravila i mere za njegovo sprovođenje. Novi vidovi oružanih sukoba, ali i novi vidovi zločina, pokazali su više puta tokom istorije da je neophodno da se pojačaju mere za sprovođenje i kontrolu nad sprovođenjem (implementacijom) međunarodnog prava. Takođe, govore o oružanim sukobima, njihovoj težini i posledicama, kako pogađa i one koji u njemu aktivno ne učestvuju, i šta sve mogu doživeti u toku istih. O zaštiti dece u oružanim sukobima kao jednom od prvih pitanja međunarodnog prava o pitanju zaštite dece kroz Ženevske konvencije, kao i o poštovanju ljudskih prava u toku oružanog sukoba, te zabrane nečasnih metoda borbe i postupanja.

Ključne reči: Ljudska prava, Međunarodno humanitarno pravo, oružani sukobi, ratni zločin, međunarodni krivični sud, pravda.

Abstract:

In this paper the authors try to show how the International Humanitarian Law monitors the needs of the time, i.e. how it develops in line with the new situation regarding the social reality as well as the purpose of the international humanitarian law and the basic rules and measures for its implementation. New sorts of armed conflicts, but also new types of crimes, demonstrated repeatedly throughout history that it is necessary to strengthen measures for enforcement and control of the implementation of international law. The armed conflicts are also discussed, as well as their severity and consequences, how they affect those who do not actively participate in them, and what they might experience in the course of the same. The protection of children in armed conflicts as one of the first issues of international law, on the issue of protection of children through the Geneva Conventions, as well as respect for human rights during armed conflicts, and the prohibition of dishonorable methods of struggle and treatment.

Key words: Human rights, international humanitarian law, armed conflicts, war crimes, the International Criminal Court, justice.

doc. dr. Nermina Zulfikarpašić,
zaposlenik Vlade Brčko distrikta BiH

doc. dr. Muharem Selimović,
Internacionalni univerzitet, Pravni fakultet Brčko distrikta BiH

POJMOVNO ODREĐENJE GENOCIDA KAO NAJTEŽEG ZLOČINA

Apstrakt:

Genocid definiramo kao namjerno ubijanje ljudi zbog njihove pripadnosti nekoj rasi, vjeri, naciji ili čak političkoj stranci ili bilo kojoj drugoj društvenoj skupini, kao i podupiranje takvih težnji, koje dovode do takve akcije. Jedan od najtežih genocida počinjenih u Evropi, upravo se dogodio na prostorima Bosne i Hercegovine. Ispostavlja se da je genocid najsmrtonosniji od svih stravičnih zločina masovnog ubistva dvadesetog vijeka, u kojem je stradalo više ljudi nego što je u svim proteklim ratovima i revolucijama zajedno u istom vremenskom periodu. Začuđujuće je, uzimajući u obzir njegovu proširenost, da ima toliko mnogo pogrešnih shvatanja u vezi sa genocidom. Stoga ćemo ovim radom nastojati da definišemo pojam genocida dovodeći ga u direktnu vezu sa onim najvećim i najsurovijim, koji se, naočigled cijelog svijeta, dogodio u Srebrenici.

Ključne riječi: genocid, zločin, masovna ubistva, etničko čišćenje, sud.

Abstract:

Genocide is defined as the deliberate killing of people because of their membership of a particular race, religion, nation, or even a political party or any other social group, as well as supporting these aspirations, which lead to such actions. One of the worst genocide committed in Europe, just happened on the territory of Bosnia and Herzegovina. It turns out that genocide is the deadliest of all the horrible crimes of mass murder of the twentieth century, which killed more people than in all previous wars and revolutions together in the same time period. It is surprising, taking into account the extent that there are so many misconceptions with respect to genocide. Therefore, in this paper, we seek to define the term genocide bringing it in direct connection with those greatest and most severe, that in the sight of the whole world took place in Srebrenica.

Key words: genocide, crime, mass killings, ethnic cleansing, court.

mr. sc. Edis Bajić
Pravni fakultet Univerziteta u Travniku

MEDIJACIJA U CILJU PREVENCIJE GENOCIDA I KONSOLIDACIJE DRUŠTVA U BOSNI I HERCEGOVINI

Apstrakt:

BiH sa organima i agencijama UN-a, sa susjednim zemljama gradi odnose na osnovama ravnopravnosti, pune nezavisnosti, suvereniteta i teritorijalnog integriteta. Ona podržava sve aktivnosti i mirovne inicijative usmjerene na prevenciju konflikata u koje se moraju uključiti nevladine organizacije, javnost, socijalni pokreti i proaktivni građani. Svi oni imaju integrativnu funkciju u procesu podrške stabilizaciji i konsolidaciji demokratskog poretka.

Iz dosadašnjeg iskustva naučili smo da se konflikt, ako dostigne određenu tačku eskalacije sukoba, više ne može riješiti samo sudjelovanjem sukobljenih strana, već je potrebno posredovanje. Treću stranu moraju prihvatiti obje sukobljene kako bi ona mogla pridonijeti rješavanju sukoba. Danas u svijetu imamo prisustvo rješavanja konflikata prisustvom treće neutralne osobe ili medijacijom, gdje zainteresovane strane, bilo direktni ili indirektni učesnici procesa alternativnog rešavanja sukoba, u cilju prevencije ili sprečavanja nas-tanka većih sukoba ili eskalacije istih prihvataju medijaciju.

Ključne riječi: medijacija, genocid, prevencija, Bosna i Hercegovina, civilno društvo.

Abstract:

BiH with the authorities and UN agencies, with the neighboring countries of Bosnia and Herzegovina is building relationships based on equality, full independence, sovereignty and territorial integrity. It supports all activities and peace initiatives aimed at preventing conflicts that must involve non-governmental organizations, public, social movements and pro-active citizens. They all have an integrative function in the process of supporting the stabilization and consolidation of the democratic order. One of the necessary preconditions for this is to build civil society, whose meaning becomes continuously more important due to increased frustration and deprivation of citizens government and party politics, as well as the social and political situation in the country.

In our experience, we have learned that conflict, if it reaches a certain point the escalation of the conflict, can not be solved only by participating parties to the conflict, but it is necessary mediation. Third party must accept both conflicting to enable it to contribute to conflict resolution. In the world today we have the presence of conflict resolution by the presence of a neutral third person or by mediation, where the parties concerned, any direct or indirect participants of the process alternative conflict resolution, in order to prevent or prevent the emergence of major hostilities or escalation thereof accept mediation.

Key words: mediation, genocide, prevention, Bosnia and Herzegovina, civil society.

Sadmir Karović, MA
Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA);

Suad Orlić,
Ministarstvo unutrašnjih poslova Ze-Do Kantona

KRIVIČNOPРАВNA ПРИРОДА ГЕНОЦИДА У СРЕБРЕНИЦИ

Apstrakt:

U ovom članku autori su se osvrnuli na krivičnopravni aspekt genocida u Srebrenici uvažavajući praksu međunarodnog pravosuđa. Praksa međunarodnog pravosuđa čini osnovu za krivično-pravnu analizu krivičnopravnih elemenata objektivno subjektivne prirode koji čine pravnu konstrukciju ovog zločina. Autori pokušavaju da akcentira realnu potrebu pronalaženja efikasnih mehanizama krivično-pravne zaštite i kreiranja efikasne preventivne strategije polazeći od kriminalne etiologije ovog zločina koja determinira buduće preventivno i proaktivno djelovanje. Shodno aktualnoj temi koja je predmet interesovanja u ovom članku naglašena je krivično-pravna komponenta genocida u Srebrenici kao i realna potreba kontinuiranog i zajedničkog istraživanja ovog kompleksnog fenomena multidisciplinarne i multifaktorijalne prirode. Prevencija međunarodnih zločina i kontinuirano otkrivanje, istraživanje, dokumentovanje i procesuiranje u skladu sa materijalnim i procesnim normama, posebno genocida kao „zločina nad zločinima“ koji u međunarodnom krivičnom pravu zavređuje posebnu pažnju, predstavlja imperativnu obavezu.

Ključne riječi: genocid, međunarodno pravosuđe, genocidna namjera, prevencija.

Abstract:

In this article the authors have tackled the criminal legal aspect of the Srebrenica genocide, taking into account the practice of international justice. The practice of international justice is the basis for criminal analysis of the criminal elements objectively subjective nature which form the legal structure of the crime. The authors are trying to accentuate real need to find effective mechanisms of criminal protection and create effective prevention strategies starting from criminal etiology of this crime, which determines future preventive and proactive action. Accordingly topical issue that is the subject of interest in this article emphasized the criminal component of the Srebrenica genocide as well as the need for continuous and joint research of this complex phenomenon and multifactorial and multidisciplinary nature. Prevention of international crimes and continuous detection, investigation, documentation and prosecution in accordance with the substantive and procedural standards, especially genocide as “the crime of crimes” that in international criminal law deserves special attention, represents an imperative obligation.

Key words: genocide, international justice, genocidal intent, prevention.

Kristina Knežević, MA
Pravni fakultet Univerziteta u Travniku

PITANJE AZILA UNUTAR EVROPSKE UNIJE (ZAJEDNIČKI EVROPSKI SUSTAV AZILA)

Apstrakt:

Unutar posljednjih dvadeset godina u državama članicama EU, povećan je broj tražitelja azila, izbjeglica i migranata, što zbog teške ekonomske situacije, političke nestabilnosti ali i osobnih (obiteljskih) razloga. Mnoge evropske, visokorazvijene zemlje, azilante uglavnom doživljavaju kao prijetnju sigurnosnoj politici date zemlje. Pojam azil određujemo kao pravnu i političku zaštitu osobama ili pojedincima, koji smatraju da su ugroženi u svojoj zemlji boravka, radi rasne, etičke, političke, religijske ili druge pripadnosti. Pravo na azil ostvaruje svaka osoba koja uspije dokazati da joj prijeti opasnost, po nekom od navedenih elemenata u matičnoj zemlji.

Na nivou evropskog pravnog sustava, pitanje azila je regulirano „Općom deklaracijom o pravima čovjeka, u članu 14, gdje stoji da pravo na azil i njegovo uživanje mogu tražiti osobe koje su prešle u drugu zemlju zbog različitih vrsta progona u zemlji porijekla. Ovo pravo ne mogu koristiti osobe koje su u zemlji porijekla tražene zbog nepolitičkih prestupa, koja su protivna načelima i principima Ujedinjenih naroda. Takođe, pravo na azil imaju izbjeglice čiji je status priznat međunarodnim pravom, i to u članu 1 „ Ženevske konvencije o položaju izbjeglica „ iz 1951. godine, koje se ne mogu vratiti u svoju zemlju iz straha od nasilja ili ponovnog progona. Priznavanje azila, određeno je u pravnom smislu u svim onim zemljama koje su potpisale sporazum sa Ujedinjenim narodima ili UNHCR – om, a garantirano je „ Poveljom o temeljnim pravima Evropske unije „.

Kada govorimo u Evropskoj uniji, pitanje azila u zemljama članicama je regulirano putem nekoliko direktiva i uredbi:

1. Direktiva o postupcima azila (2005/85/EZ)
2. Direktiva o uvjetima prihvata (2003/9/EZ)
3. Direktiva o kvalifikaciji (2004/83/EZ)
4. Dublinska uredba (343/ 2003)
5. Uredba o Eurodacu (2725/ 2000)

U tekstu ćemo detaljnije objasniti sam pojam azila, položaj azilanata u zemljama EU oslanjajući se na relevantne dokumente vezane za spomenuto pitanje.

Ključne riječi: Azil, europski sustav azila, imigraciona politika, sigurnosna politika.

Abstract:

Within the last twenty years in EU Member States, the number of asylum seekers, refugees and migrants, because of the difficult economic situation, political package instability but also personal (family) reasons. Many European, the most developed countries, asylum seekers generally perceived as a threat to the security policy of a country.

The term asylum described as the legal and political protection of persons or individuals, who are considered to be at risk in their country of residence, to racial, ethnic, political, religious or other affiliation. The right to asylum is realized every person who fails to prove she was in danger, according to one of the following elements in their home country.

At the level of the European legal system, the issue of asylum is regulated by the “Universal Declaration of Human Rights” in Article 14, which states that the right to asylum and his enjoyment can look for people who have moved to another country because of the different types of persecution in their country of origin. This right can not be used by people who are in the country of origin required for non-political offenses, contrary to the principles and the principles of the United Nations. Also, the right to asylum to a refugee whose status is recognized by international law, and that in Article 1 “Of the Geneva Convention on the Status of Refugees” of 1951, which can not return to their country for fear of violence or persecution again. Asylum, is defined in legal terms in all those countries which have signed an agreement with the United Nations or UNHCR, and guaranteed the “Charter of Fundamental Rights of the European Union”.

When we talk in the European Union, the issue of asylum in Member States is regulated by several directives and regulations:

1. Directive on asylum procedures (2005/85 / EC)
2. Directive on the conditions accepted (2003/9 / EC)
3. Directive on the qualification (2004/83 / EC)
4. The Dublin Regulation (343/2003)
5. Regulation on Eurodac (2725/2000)

In the text is going to explain the very concept of asylum, the position of asylum seekers in the EU, relying on the relevant documents related to the above question.

Key words: Asylum, European system of asylum, immigration policy, security policy.

Latić Enis, mag. iur.⁸
Ministarstvo odbrane BiH

SILOVANJE – SRAMNO ORUŽJE GENOCIDA

Apstrakt:

Silovanje kao dio genocidnog projekta koristi se kao ratna taktika, koja na destruktivan, ponižavajući, stigmatizirajući način djeluje na žrtve, njihove obitelji, i zajednicu. Silovanje, nažalost, prati svaki rat, to je najstrašniji nusprodukt rata, a žene su smatrane ratnim plijenom pobjedničke strane. Prema Raphaelu Lemkinu genocid prädstavlja „uništavanje naroda ili etničke grupe“ i rezultat je svjesnog i sistematskog plana sa ciljem uništenja određene grupe. Ujedinjene nacije su 1948. usvojile konvenciju o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida u kojoj se između ostalog u poglavlju II genocid definira kao (b) teška povreda fizičkog ili mentalnog integriteta članova grupe, u što nedvojbeno spada i silovanje na organizovan i sistematski način. Takođe, silovanje je eksplicitno zabranjeno i članom 27. IV ženevske konvencije.

Iako konvencija o genocidu na eksplicitan način ne pominje silovanje kao akt genocida, potrebno je poznavati duh i značenje same konvencije. Riječ genocid često ukazuje na ubijanje etničke zajednice, ali također zločini masovnog silovanja pod određenim okolnostima, u duhu konvencije, mogu biti klasifikovani kao genocid.

Ključne riječi: Genocid, Rat, Silovanje.

8 latiic.enis@gmail.com. Mišljenja i stavovi u ovome radu ne predstavljaju službene stavove institucije u kojoj je autor uposlen; u radu je prezentiran isključivo rezultat naučnog istraživanja.

Rape - ignominious weapon of genocide

Abstract:

Rape as part of a genocidal project is used as a tactic of war, which in destructive, humiliating, stigmatizing way affects the victims, their families, and the community. Rape, unfortunately, follows every war, it is the most terrible byproduct of war, and women were considered as spoils of war of the winning side. According to Raphael Lemkin, Genocide emerges like „destruction of a nation or ethnic group“ and the result of a conscious and systematic plan with the aim of destroying a certain group. The United Nations adopted the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide in 1948, in which, inter alia in chapter II genocide is defined as (b) Causing serious bodily or mental harm to members of the group, which undoubtedly includes rape in an organized and systematic way. Also, Rape is explicitly prohibited by Article 27 of the Fourth Geneva Convention, which provides, in pertinent part, that “[w]omen shall be especially protected against any attack on their honour, in particular against rape, enforced prostitution, or any form of indecent assault. Although the Convention on the explicit way does not refer to rape as an act of genocide, it is necessary to know the spirit and meaning of the Convention. The word genocide often refers to the killing of an ethnic community, but also crimes of mass rape under certain circumstances, in the spirit of the Convention, could be classified as genocide.

Keywords: Genocide, Rape, Convention

mr. sc. Ajla Škrbić
Pravni fakultet Univerziteta u Travniku

ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA U ORUŽANIM SUKOBIMA

Apstrakt:

U radu ćemo analizirati pregled zaštite koju uživaju specifične skupine u međunarodnim i nemeđunarodnim oružanim sukobima. Cilj je utvrditi da je potrebno uvesti univerzalnu zaštitu u svim oblicima oružanih sukoba. Naime, u međunarodnim oružanim sukobima primjenjuju se Ženevske konvencije iz 1949. godine i Protokol I iz 1977. godine, kao i sva druga pravila međunarodnog humanitarnog prava, dok se u nemeđunarodnim oružanim sukobima primjenjuje samo član 3. Ženevskih konvencija i Protokol II iz 1977. godine.

Ključne riječi: međunarodno humanitarno pravo, međunarodno pravo ljudskih prava, zaštita.

Abstract:

The paper will give an overview of protection enjoyed by specific categories of persons protected in both types of armed conflict: international and non-international. The aim is to determine necessity of having a universal protection in all types of armed conflict. Geneva Conventions of 1949 and their Additional Protocol I of 1977, as well as all other rules of international humanitarian law are applicable in international armed conflicts, while Article 3 of the Geneva Conventions and Protocol II of 1977 are applicable in non-international armed conflicts.

Key words: international humanitarian law, international human rights law, protection.

Sadeta Šopović, MA
Općina Vogošća

ILEGALNA IMIGRACIONA KRETANJA U BOSNI I HERCEGOVINI – STRATEŠKI IZAZOV BUDUĆNOSTI

Apstrakt:

Predmet ovog rada su obilježja ilegalnih imigracija u Bosni i Hercegovini, uticaj ove društvene pojave na bezbjednost države i trenutni odgovor nadležnih institucija na ovu pojavu.

U kontekstu proširenja Evropske Unije, Bosna i Hercegovina je postala zemlja olakog tranzita prema Zapadnoj Evropi. Osnovni elemenat kontrole migracione politike Evropske unije je vizni režim i utvrđivanje svojih granica, što daje suprotno dejstvo jer dovodi do razvoja kriminaliteta odnosno do kriminalizacije migranata, što se odražava na stabilnost Bosne i Hercegovine što uključuje i zemlje regiona. Složena ustavna struktura države Bosne i Hercegovine i postojeće institucije sa više nivoa vlasti čine borbu protiv ilegalnih imigracionih kretanja otežanom.

Rad se bavi prvenstveno pitanjem uticaja ilegalnih imigracijskih kretanja na bezbjednost zemlje. U tom kontekstu osvrćemo se na strukturu migranata koji dolaze iz visokorizičnih zemalja, zemalja zahvaćenim ratom i političkim sukobima.

Poštovanje ljudskih prava i sloboda su naši glavni ciljevi ali i očuvanje sistema bezbjednosti.

Cilj ovog rada je da istraži kako imigraciona kretanja u Bosni i Hercegovini utiču na bezbjednost zajednice, kao i njene kapacitete da odgovori na izazove koje sa sobom nose ova društvena pojava u uslovima društveno-ekonomskih i političkih specifičnosti u našoj zemlji.

Ključne riječi: ilegalne imigracije, zemlja tranzita, bezbjednost zemlje, zemlje regiona.

Abstract:

This subject focuses on the characteristics of illegal immigration in Bosnia and Herzegovina, the impact of this social phenomenon on the security of the state and the current response of competent institutions to this phenomenon.

In the context of enlargement of the European Union, Bosnia and Herzegovina became a country leaping to transit to Western Europe concluded her elementary element of control migration policy of the European Union's visa regime and establishing its borders, which gives the opposite effect because it leads to the development of crime and criminalization of migrants, which is reflected the stability of Bosnia and Herzegovina which includes the countries of the region. The complex constitutional structure of Bosnia and Herzegovina and the existing institutions with multiple levels of government make the fight against illegal immigration movement difficult.

This subject deals with the question of the impact of illegal immigration movement on safety of the country. In this context, we look at the structure of migrants coming from high-risk countries, countries affected by war and political conflicts.

Respect for human rights and freedoms are our main objectives as well as the preservation of the security system.

The aim of this paper is to explore how immigration movement in Bosnia and Herzegovina is affecting the safety of the community, as well as its capacity to respond to the challenges that carry this social phenomenon in terms of socio-economic and political specificities in our country.

Keywords: illegal immigration, transit, security of the country, countries of the region.

Almasa Zubović, MA
Pravni fakultet Univerziteta u Travniku

**REZOLUCIJE VIJEĆA SIGURNOSTI UJEDINJENIH NACIJA U
FUNKCIJI PREVENCIJE, RJEŠAVANJA SUKOBA I IZGRADNJE
MEĐUNARODNOG MIRA I SIGURNOSTI U BOSNI I
HERCEGOVINI**

Apstrakt:

Tema ovog naučnog rada predstavlja problem koji u naučnom smislu nije lako rješiv sa stanovišta prava i primjene Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju genocida. Tužba Bosne i Hercegovine protiv Srbije i Crne Gore je bila najsloženiji slučaj pred Međunarodnim sudom pravde u Hagu. Prvi put u dugogodišnjoj praksi suda, jedna država Bosna i Hercegovina, optužila drugu državu, tadašnju Saveznu Republiku Jugoslaviju, za Srebrenički genocid u “sigurnoj zoni” OUN Srebrenica izvršen od strane snaga srpske vojske i policije u julu 1995. godine, sa ciljem (*dolus specialis*) uništenja svih Bošnjaka u tom području, kao i za genocid u širem kontekstu označavajući zločin protiv čovječnosti i ratne zločine tokom rata u Bosni i Hercegovini od 1992. do 1995. godine. Od 97.207 dokazanih i dokumentovanih žrtava, 83% su bili Bošnjaci. Međunarodni krivični sud za SFR Jugoslaviju i Međunarodni sud pravde su u svojim presudama genocid u Srebrenici okarakterisali kao najgorom pojedinačnom strahotom u SFR Jugoslaviji i najvećim masakrom u Evropi nakon Drugog svjetskog rata. Ti su tragični događaji imali značajnu ulogu za okončanje rata u Bosni i Hercegovini. Zbog toga izraz “Srebrenica” često služi kao sinonim za sve najgore zločine koji su se dogodili u doba raspada SFR Jugoslavije, a počinjeni su iz rasne, vjerske i etničke mržnje. Ovim naučnim radom prezentirat ćemo nove spoznaje i stanovišta u vezi sa pitanjima očuvanja trajnog mira i stabilnosti na prostorima BiH i regiona u duhu Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 “Žene, mir sigurnost” (2000) i pratećih Rezolucija 1820/08, 1888/09, 1889/09, 1960/10, 2106/13 i 2122/13

koje se oslanjaju na nju, naglašavajući važnost uloge ravnopravnog učešća žena u sprečavanju i rješavanju konflikta.

Ključne riječi: rezolucija, genocid, prevencija, mir.

Abstract:

The theme of this scientific work is a problem in the scientific sense is not easily resolved from the standpoint of law and application of the Convention on the Prevention and Punishment of Genocide. The lawsuit of Bosnia and Herzegovina against Serbia and Montenegro was the most complex case before the International Court of Justice in The Hague. For the first time in a long practice of the court, one state of Bosnia and Herzegovina, accused another country, the then Federal Republic of Yugoslavia, the Srebrenica genocide in the “safe zone” of Srebrenica UN executed by forces of the Serbian army and police in July 1995, with the aim of (*dolus specialis*) destruction of Bosniaks in the area, as well as genocide in a broader kontekstvu marking a crime against humanity and war crimes during the war in Bosnia and Herzegovina from 1992 to 1995. From 97 207 proven and documented victims, 83% were Bosniaks. The International Criminal Tribunal for the SFR Yugoslavia and the International Court of Justice in its judgments genocide in Srebrenica characterized as the worst single atrocity in SFR Yugoslavia and the largest massacre in Europe after the second svejskog rata. Ti the tragic events had a significant role in ending the war in Bosnia and Herzegovina. Therefore, the term “Srebrenica” is often used as a synonym for the worst crimes that occurred at the time of the dissolution of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia, and were committed out of racial, religious and ethnic hatred. This scientific work, we will present new insights and views on issues related to the preservation of lasting peace and stability in the region of Bosnia and Herzegovina and the region in the spirit of UN Security Council Resolution 1325 “Women, Peace Security” (2000) and the accompanying Resolution 1820/08, 1888 / 09, 1889/09, 1960/10, 2106/13 and 2122/13 that rely on it, highlighting the importance of the role of equal participation of women in the prevention and resolution of conflicts.

Keywords: resolution, genocide, prevention, peace.

Dorđe Jekić

Projekt Impuls – Republička uprava za geodetske i imovinskopravne poslove

ZAŠTITA KULTURNIH OBJEKATA U ORUŽANIM SUKOBIMA: SUKOB U BIH '91-'95.

Abstrakt:

Kada je riječ o zaštiti kulturnih objekata tokom oružanih sukoba treba sagledati u kojim uslovima i zbog kojih razloga su doneseni pravni materijalni izvori koji ih obezbjeđuje. Mnoge države nikada nisu pristupile sa ozbiljnošću ovoj temi za razliku o recimo zaštiti civilnog stanovništva i sl. Razumljivo sa ove strane gledišta, ali postavlja se pitanje zašto mnoge države nikada nisu sprovele primarnu ili sekundarnu zaštitu kulturnih objekata na njihovom prostoru? Konkretna primjer Bosne i Hercegovine u ovom slučaju, može samo otežati shvatanje i primjenu ovog prava. Činjenicom da tokom oružanog sukoba u ovoj državi nisu poštovane mnoga pravna načela i principi humanitarnog prava za zaštitu civilnog stanovništva i primjene sredstava ratovanja ne smije nas iznenaditi ni činjenica da zaštite kulturnog nasljeđa u ovom slučaju nije bilo uopšte. Šta više kulturno nasljeđe, zbog okolnosti u kojima se kulturološko-identifikacioni sistem vrijednosti razvio u nacional-radikalizam, i tako sve što nije pripadalo kulturi jedne strane smatrano je bezvrijednom i ponižavajućom.

Ključne riječi: kulturno nasljeđe, Haška konvencija, oružani sukobi, Bosna i Hercegovina, Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju, vjerski objekti.

Abstract:

When it comes to protect cultural sites during the armed conflicts it should be considered what circumstances and legal material sources provide something like that. Many states have never seriously acceded to this issue, unlike for an issue of the protection of civilians. A concrete example of Bosnia and Herzegovina can only complicate the understanding of the importance why and how to apply the law which protects civilian religious and cultural objects. Moreover cultural heritage, due to the circumstances in which cultural-identification system of values developed into a national-radicalism, so everything that did not belong to the culture of one side was considered worthless and demeaning.

Destruction of religious and cultural objects during the war in Bosnia and Herzegovina was an integral part of both individual and organized armed activities. Following ethno-phyletism's cultural aspect according to which the parties of the war in Bosnia and Herzegovina were basically divided, religious and cultural objects were the main subjects of reprisals.

Key words: cultural heritage, Convention of Hague, armed conflicts, Bosnia and Herzegovina, ICTY, religious objects.

mr. sc. Mustafić Mevludin
Pravni fakultet Univerziteta u Travniku;

Sven Alkalaj,
Izvršni sekretarijat Ekonomske komisije za Europu

ZLOČINI I IDEOLOGIJA GENOCIDA

Apstrakt:

Većina stručnjaka za genocid se slaže da ideologija ima najveću ulogu u procesima genocida, kao i da nju treba posmatrati kao značajnu uzročnu silu. Sasvim sigurno, odluku o politici genocida donose određeni ljudi, određeni moćnici u državi i oni pokreću, započinju i održavaju proces genocida, u saradnji sa mnogim drugim licima, koji dolaze iz različitih oblasti i sa različitih nivoa države-društva. Genocid i drugi masovni zločini upereni protiv određenih grupa sastoje se iz međusobno povezanih i organizovanih neprijateljskih postupaka, koje neka međusobno organizovana ljudska bića sprovode nad određenim kategorijama drugih ljudskih bića. Međutim, to kako ljudi postupaju i zašto postupaju na određeni način u velikoj mjeri zavisi i oblikuje se prema njihovoj kulturi i civilizaciji, u širem smislu, kao i prema ideologiji kojoj su oni, u užem smislu, privrženi. Tekst koji obrađuje ovu temu je pokušaj da se u potpunosti sagleda kontekst srebreničkog masakra, kao pojedinačno najvećeg i najmonstruoznijeg zločina počinjenog tokom jugoslovenskih ratova 1991-1995. godine, sa idološke strane. Taj zločin ostaje kao opomena čovječanstvu o neophodnosti stalne spremnosti za prepoznavanje politike koja planira takve zločine. Do njih nikada ne dolazi preko noći, već na njih utiče više faktora, a od kojih ideološki faktor ima izuzetno važan značaj, te je kao takav detaljnije obrađen.

Ključne riječi: Srebrenica, ideologija, zločin, genocid.

Srđan Vidačković
World Vision International

ZLOČIN SILOVANJA

SILOVANJE KAO ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI I AKT GENOCIDA

Apstrakt:

Ovaj rad će pokušati dati pregled zločina silovanja počinjenih u ratu u Bosni i Hercegovini i u Ruandi kroz analizu dvije najznačajnije presude u dva slučaja pred ICTY (Kunarac i drugi), odnosno ICTR (slučaj Akayesu). Kako bi ostvario svoj cilj, rad će biti podijeljen u tri glavna dijela. Prvi dio će biti posvećen objašnjenju silovanja kao zločina protiv čovječnosti. Zatim će dati analizu presude u slučaju koji se odnosi na silovanja u Bosni i Hercegovini u kojoj je ovaj zločin definiran kao zločin protiv čovječnosti (Kunarac i drugi). Konačno, treći dio će biti posvećen analizi presude pred Tribunalom za Ruandu, u kojoj je silovanje okarakterizirano kao čin genocida (slučaj Akayesu). Namjera rada je pokazati značaj gore navedenih presuda u cilju sprečavanju budućih zločina silovanja.

Ključne riječi: silovanje, genocid, zločin protiv čovječnosti.

Abstract:

This paper will try to give an overview on crime of rape committed in wars in Bosnia and Herzegovina and in Rwanda by elaborating two main cases Kunarac et al and Akayesu case. In order to accomplish its aim the paper will be divided in three main parts. First part will be dedicated to the explanation of rape as a crime against humanity. Then, it will proceed with the one of the ICTY groundbreaking judgement in a case related to Bosnia and Herzegovina in which rape was defined as a crime against humanity. Finally, third part will be dedicated to ICTR case in which rape was characterized as an act of genocide.

Key words: rape, genocide, crime against humanity.